

«Ikurrina beti egon da txupinazoan eta aurten ere egongo da»

Iruña Nafarroako Estatuaren hiriburu nahiko luke, baina pozarren da Nafarroako Foru Komunitateko Iruñeko alkate izatearekin. Lau alderdien adostasuna kudeatu beharko du eta arte berezia aldaketaren alkatea izateko. Oraindik ere sinesgaitza, baina bai, egia da. Aldaketaren Iruña bor-bor da Sanferminetan ospatzeko.

| XABIER LETONA |

Argazkiak: Josu Santesteban

San Ferminetako txupinazoa aurten nolakoa izango den ikusmin handia dago hirian: Juanito Etxepare, La Veleta Peña, Orfeoia...

Txupinazoak balio sinboliko handia du herritarrentzat eta UPNk beti jokatu izan du modu baztertzailan gai honekin. Aurrera begira formula parte-hartzailea bilatu nahi dugu, herritarrei protagonismoa emango diena. Aurten tarteko bidea egin beharko dugu eta aipatu dituzun horiek hor daude.

Baina zuk botako duzu edo beste norbaitek?

Nik pertsonalki ez dut protagonismoa nahi, baina EH Bilduk azken urteetan izan du bazterketa maila bat eta berak izan beharko luke protagonismoa.

Era batera ala bestera, ikurrina txupinazoko osagai tipikoa da. Udaletxean egongo al da ikurrina nonbait?

Egongo da bai, beti egon izan da, edo udaletxean edo kanpoan edo bietan. Aurten ere egongo da. Hori bai, era ofizialean egoteko Nafarroako Sinboloen Legea aldatu behar da. Bitartean, badira formula anitz nafar askok ikurrina propio bezala sentitzen dutela adierazteko.

Festa parte-hartzaileagoak aldarrikatzen dira kalean. Nola egiten da hori?

Sanferminak horrela sortu ziren. Azken urteetan UPN saiatu da Sanferminei hesia jartzen, jaia instituzionalizatzen; hori baliatzeaz gain, UPNk tentsioa sortu du. Buelta eman nahi diogu horri. Hor dira Sanferminetako Mahaia edo Entzierraren Mahaia, gaur egun lorontzi gisa eta guk berriz aktibatu nahi ditugu. Nola aktibatu daitezke Sanferminak peñei edo Gora Iruñeari bizkarra emanez? Hori guztiz okerra da.

Zu fededuna zara?

Ez.

Nola hartuko du parte udalbatza berriak Sanferminetako prozesioan?

Gaur egun hiria laikoa da eta Sanferminak hiriaren jaia dira, beraz, jaiak birdimentsionatu behar dira. Prozesioa ez da bakarrik erlijio ekitaldia, badu bere dimensio soziala eta, beraz, zinegotziek askatasuna izan behar dute bertan egoteko ikuspegi sozialagatik edo erlijioagatik. Alkateak hor egon behar du eta hor egongo da; hori bai, meza eta halakoak beste kontu bat dira.

Historia zubi, ikastolatik alkatetzara

IRUÑEKO Alde Zaharreko Mañueta kalean jaio zen 1962an eta bi seme-alaben aita da. 1991tik da San Fermin ikastolako irakasle. Artearen Historian lizentziatu zen eta arlo horretan da doktore Nafarroako Unibertsitatetik. Bere garaian Itoizko Urtegiaren aurkako mugimenduan aritu zen. Orintsuago Nafarroako konkistaren V. men-

deurreneko dinamikan ibili da buru-belarri Nabarralde eta Nafarroa Bizirik elkarteetan, Euskal Herri osoan atzera aurrera. Hainbat argitalpen ditu eta *Auñamendi* entziklopediako kolaboratzaile da ondare historiko-artistiko gaitan. Igandero Iruñeko kalei buruzko *Adios Pamplona* izeneko atala egiten du *Diario de Noticias* egunkarian.



“Borondate politikorik ez delako egon ez zaio aldatu izena Rodeznoko Kondearen Plazari eta honek 50.000 pertsonen heriotz zigorra sinatu zuen”

gu, bata kode etikoaren ingurukoa eta bestea inbestidurari dagokiona. Beste biak programari buruzkoak dira eta adostasun maila oso handia dugu. Nabardurak eta desadostasunak jorratuko ditugu aurrerago.

Lan egiteko moldeei dagokienez, udal sailetan alderdietako jendea nahasteko asmoa omen duzue.

[Harridura keinua] Ez dut uste nik hori esan dudanik...

Nik Aranzadiko herri batzar batean entzun nuen.

A, hori bai, haiek hori nahi dute eta. Sailen artean zeharkakotasuna egon behar duela uste dugu guk ere, batez ere azken legealdian sailak gune itxi gisa aritu direlako, haien arteko batere koordinaziorik gabe. Adibide gisa, behin udaletxeak hiru ekitaldi antolatuta zituen egun berean Gaztelu Plazan.

Beraz, posible ikusten duzu sail bateko zinegotzia alderdi batekoa izatea eta zuzendaria beste batekoa?

Bai, posible lirateke halako zeharkakotasunak, baina horrekin batera oso garrantzitsua da gobernukideen arteko konfiantza eta koordinazioa.

Gardentasuna negoziazioetan. Aranzadik hiru molde aipatu ditu: edo publikoak izatea, edo *streamingez*, edo akta adostuez. Zer uste duzu?

Hor bi mutur dira: batetik, hainbat osoko bilkura eta batzorde jadanik *streamingez* igortzen dira eta, bestetik, beste lan talde batzuen bilerak sekretuak dira. Bien tartean badira aukera zabalak jakiteko une bakoitzean nola ibili behar dugun. Askatasunez lan egiteko ezin zara eztabaidan ibili kamara batekin gainean. Garrantzitsua da oso argi gera dadila zer adostu den. Aktak adostutakoak eta denok sinatutakoak

Sanferminetako prozesioa: “Alkateak hor egon behar du eta hor egongo da”.

Irakurri dizut bizitzan batzuetan moderatua izan behar dela eta beste batzuetan muturrekoa. Zuri zer dagokizu orain Iruñeko alkate gisa?

Bi osagaiekin jokatu beharko dut, baina batez ere hiriaren alkatea izan behar dut, bozkatu nautenena eta bozkatu ez nautenena. Jakitun gara herritar askok ez gaituela bozkatu beldurratik, UPNk landutako

apokalipsi horregatik, eta benetan nahiko genuke hurrengoan bozkatzeko gaituenak inongo beldurrik gabe egin ahal izatea.

Geroa Bai, Aranzadi eta Ezkerra udal gobernuan nahi dituzula aipatu duzu. Egongo dira?

Bai. Orain arteko elkarrizketetan lau agirirekin ari gara eta bi onartu ditu-



“Yolanda Barcina, Enrique Maya eta Simon Santamariak [udaltzain buru ohia] elkarbizitza jota utzi dute udaltzaingoa”.

badira, nahikoa da. Hara, nik ez nuke arazorik bestela ere egiteko.

Erregimen aldaketak egiteko lehengo jendea ere erabili behar omen da. Zuk zer uste duzu? Noraino?

Guk gure lan egiteko estiloa eta filosofia eramango ditugu udaletxera. Gure desadostasuna Udala kudeatu dutenekikoa da, baina jakitun gara, Udaletxean balio handiko pertsonak dira eta horiek baliatu nahi ditugu. Soseguz sartu nahi dugu udaletxean. Pertsonak bere balioagatik hartuko ditugu aintzat, ez pentsamolde politikoagatik.

Udaltzaingoa bereziki nabarmendu da errepresio lanetan. Udaltzain horiek hor izango dituzu. Nola eman buelta egoerari?

Udaltzaingoaren barruan orain harremanak oso zapuztuak daude. Yolanda Barcina, Enrique Maya eta Simon Santamariak [udaltzain buru ohia] elkarbizitza jota utzi dute. Orain udaltzain batzuk gure alde egongo dira UPN kanporatzea lortu dugulako. Eta alderantziz, beste batzuk UPNrekin eroso ziren eta mesfidantzaz hartuko gaituzte. Bi sektoreei zera adierazten

diegu, lasaitasuna eta bakea nahi ditugula, eta barruan elkarlanerako giroa lortu behar dugula. Ondoren, epe ertainera, behar dugun udaltzain ereduaz hausnartu behar dugu.

Nafarroan asko hitz egiten da PSNk aldaketan izan behar duen lekuaz. PSN noraino eta nola sartu behar da Udaleko aldaketan?

Azken urte luzetan aldaketarako aukera bat izan denean PSN aurka agertu izan da eta UPNren alternatiba izatetik UPNren makulu izatera pasatu zen. Beraz, argi geratu da ez direla aldaketarako baliagarriak

PSN: “Susmoa dut oraingoz ez dutela norabidez aldatu. Eskatu genien biler bat datorren legealdiaz lasai hitz egiteko eta ukatu egin ziguten, hurrengo egunean; aldiz, UPNrekin bildu ziren”

izan. Susmoa dut oraingoz ez dutela norabidez aldatu. Eskatu diegu biler bat datorren legealdiaz lasai hitz egiteko eta ukatu egin digute, hurrengo egunean, aldiz, UPNrekin bildu ziren.

Eta PSNko kideekin informalki izandako kontaktuetan, bestelako zantzurik izan duzue?

Hauteskunde kanpaina termometro ona izan zen hori ikusteko. Hautagaiek toki askotan egiten dugu topo eta hor argi geratu da, bai jarretan bai esandakoetan, gaur egun bi bloke direla: batetik UPN eta PSN, eta bestetik Geroa Bai, Aranzadi, Ahal Dugu, Ezkerra eta EH Bildu. PSNk oraindik lehengo erregimenarekin egiten du amets.

1998an Tomás Caballeroren hilketa gaitzetsi zenuen. Orain ere ETA gaitzestea eskatuko dizute askotan. Nola erantzungo duzu?

Orain arte esan dudana. Oso bestelako egoeran, 1998an ere bortizkeriaren aurka egin nuen. Idazki bat aurkeztu zidaten eta sinatu nuen, eta orain berdin sinatuko nuke. Hori oso argi daukat. Baina garbi dut, halaber, bortizkeria mota asko

egon den garai batetik gatzela. Zorionez orain beste garai batean gaude, baina itxi behar dugu ongi aurrekoa: biktimak, erreparazioa, memoria... Jendeak kalean gelditzen nauenean langabezia, etxegabetzeak eta halakoez galdetzen dit, ez garai bateko bortizkeriez-eta.

Etxegabetzeak aipatu dituzula, Udalaren etxeak nola erabiliko dituzue?

Udalak baditu 200 bat etxe hutsik eta familiak kalean geratzen ari diren garai hori guztiz ezmorala da. Etxebizitza negozio gisa ikusi da, baina eskubidea da eta, beraz, etxebizitzaren arazoari oinarri horretatik abiatuta helduko diogu.

Goazen Iruñeko Alde Zaharrera. Bertako bizilagunak oso kezkatuta daude auzoa tabernen parke mediatikoa bihurtu delako. Nola helduko diozue gaiari?

Garai batean ikusi zen saturazio hori eta tabernak irekitzeko moratoria bat egon zen. Gero El Corte Inglés sortu zen eta horrekin batera 1.858 denda itxi ziren Iruñean. Nola arindu, beraz, Alde Zaharrak zuen itxura utzia? Tabernak irekiz. Hori egin zen. Gainera, lizentziak eman dira kontuan hartu gabe tabernak metatzen ari direla. Ikusiko da, baina orain agian moratoria bat behar da aztertzeko ongi gaia eta ikusteko tabernak non behar diren eta non ez; lizentziak ere berraztertutik beharko dira ikusteko lokalak haren arabera erabiltzen ari diren.

Garrantzitsuena da mahai bat sortzea ikusteko nola uztartu behar den jendeak aisialdirako duen eskubidea eta auzotarren eskubideak. Denak balio duen aisialdi eredu bultzatzen ari gara, iskanbila kalean, kaleak zikinak... tartean badira bestelako ereduak.

Yamaguchiko alkate berriari nola azalduko diozu zer izan den eta zer den Iruñea?

Bere izenetik hasita, Iruñeko hiria esan nahi du. Horrek adierazten du bere garaiari

“Kalean jende askok galdetzen dit: ‘Egingo duzue ongi? Zama hori bai sumatzen dut’”

erreferente bat bezala sortu zela bere inguruan. Gero, gure estatu propioa izan genuenean, hiri hori hiriburu bilakatu zen eta euskaldunen artean inoiz ez zen zalantzan jarri Iruñeak zuen lehentasuna. Nafarroak bere independentzia galdu zuenean kontakizun hori moztu egin zen eta Europako hirietan erreferente bat izatetik, pasatu zen estatu baten bigarren edo hirugarren mailako hiria izatera. Inguratu zuten harresiez eta 400 urtez bere hazkundera galarazi zuten: debekatua zegoen harresietatik kanpo eraikitzea. Harresi fisiko horiek bota ziren, eta orain, garai batean izan ginena izateko, diren harresi ideologikoak bota behar ditugu. Hau da Iruñeaz nik egiten dudana kontakizun historikoa.

Historia hurbilera joz, Iruñeko kaleak izen eta sinbolo frankistez beteak daude oraindik. Nola jokatu duzue?

Premiazko lanetako hori. Borondate politiko kontua da, horretarako ez da behar sekulako aurrekontua. Borondate politikorik ez delako egon ez zaio aldatu izena Rodeznoko Kondearen Plazari eta honek, Francoren lehen Justizia ministroa zela, 50.000 pertsonen heriotza-zigorra sinatu zuen. Hori hala mantentzea biktimei eta memoria historikoari egiten zaien sekulako eraso da.

Eskuin mediatikoa lepoan izango duzu legealdian zehar. Iruñean botere handia dute. Beldurrik?

Ez. Nik orain erregimenaren begirada baino, aldaketaren alde dagoen jendearen begirada sentitzen dut eta hori sekulako erantzukizuna da. Kalean jende askok galdetzen dit: “Egingo duzue ongi”? Zama hori bai sumatzen dut. Demokrazia ezarri zenetik ez dugu halako aukerarik izan Iruñean eta gauzak ongi egin behar ditugu. ■

Gazteola*
Haur eta Gazteak
UDA euskaraz
Bilbo erdian!
Udalekuak, tailerrak, euskara eskolak,
barnetegiak eta trinkoak

Umeak

- Antzerkia
- Bertso udalekuak
- Ingeles eta jolasak
- Dantza modernoa
- Euskara eskolak
- Futbola
- Saskibaloia

Gazteak

- Kirolak
- Karakterizazioa
- Kaleko dantza
- Musika sorkuntza eta DJ
- Ikus-entzunezko tailerra

...
www.gazteola.com